

**USMERNENIE PRE VYKONÁVANIE ČINNOSTÍ SPOLUPRÁCE LEADER
V PROGRAMOCH ROZVOJA VIDIEKA 2014 – 2020**

**Návrh 11.10.2013
Aktualizované: 19.11.2014**

(Finálna verzia)

Poznámka: táto verzia podlieha ďalším revíziám s cieľom stavať na výstupoch pracovnej skupiny o spolupráci LEADER, pričom sa očakáva, že táto spolupráca bude prebiehať v rámci Európskej siete pre rozvoj vidieka (ESRV)

Obsah

1. Úvod	3
1.1. Úvod k príručke	3
1.2. Úvod k LEADER/CLLD v EPFRV 2014 – 2020.....	3
1.3. Základný princíp spolupráce v rámci LEADER/CLLD	3
2. Právny základ činností spolupráce LEADER.....	4
3. Podmienky oprávnenosti podľa EPFRV	5
3.1. Základné zásady	5
3.2. Typy podpory	7
3.2.1. Prípravná technická podpora	7
3.2.2. Podpora pre projekt spolupráce	7
3.3. Finančný rozsah podpory pre spoluprácu.....	8
4. Konania na výber činností spolupráce.....	8
4.1. Výber technickej prípravnej podpory pre spoluprácu	8
4.2. Výber samotných projektov spolupráce	9
4.2.1 Výber miestnymi akčnými skupinami (MAS).....	9
4.2.2. Výber riadiacimi orgánmi.....	10
5. Osobitné ustanovenia pre nadnárodnú spoluprácu (NNS)	10
6. Rola vidieckych sietí (ESRV a NVS) v spolupráci LEADER	12
7. Záverečné odporúčania.....	12
PRÍLOHA 1. Referenčné dokumenty (obdobie 2014 – 2020)	13
PRÍLOHA 2. Časť 8.4 príručky CLLD	14
PRÍLOHA 3. Formulár výmeny informácií	16

1. Úvod

1.1. Úvod k príručke

Táto príručka má za cieľ objasniť rolu činností spolupráce v rámci iniciatívy LEADER v programoch rozvoja vidieka na obdobie 2014 – 2020.

Túto príručku treba považovať za orientačný referenčný dokument, ktorý nevytvára žiadne nové legislatívne pravidlá. Napokon, výklad práva Spoločenstva je v každom prípade úlohou Európskeho súdneho dvora.

Tento dokument dopĺňa Usmernenie k miestnemu rozvoju vedenému komunitou (CLLD) – vydané štyrmi generálnymi riaditeľstvami (GR) Európskej komisie zodpovednými za EŠIF¹, ktoré už ilustruje činnosti spolupráce CLLD, ako sú stanovené v Nariadení o spoločných ustanoveniach (NSU), a v nariadeniach pre jednotlivé fondy pre EPFRV² a ENRF³.

1.2. Úvod k LEADER/CLLD v EPFRV 2014 – 2020

Počas obdobia 2014 – 2020 bude EPFRV podporovať nadnárodné a interteritoriálne projekty spolupráce vykonávané miestnymi akčnými skupinami (MAS) ako súčasť realizácie stratégií miestneho rozvoja (SMR) vybratých v rámci CLLD/LEADER.

Podpora pre spoluprácu je povinným prvkom opatrenia LEADER. Prípravná podpora pre spoluprácu i podpora pre projekty spolupráce musia byť zahrnuté do programov rozvoja vidieka (PRV). Nie je to však povinné na úrovni MAS, aj keď sa to odporúča. Jednotlivé MAS sa môžu slobodne rozhodnúť, či využijú dostupnú podporu pre spoluprácu alebo nie.

1.3. Základný princíp spolupráce v rámci LEADER/CLLD

Spolupráca je **spôsob, ako rozšíriť miestne zmysľovanie a priniesť nové znalosti do oblastí s cieľom zlepšenia miestnych stratégií**. Môže **posilniť inovatívny charakter akcií miestneho rozvoja** a prispieť k zvýšenej konkurencieschopnosti oblasti prostredníctvom: budovania kapacít a privedenia nových obchodných partnerov; a šírenia inovácií, know-how a nových zručností.

Okrem potenciálnych výhod interteritoriálnej spolupráce (v rámci členského štátu) **dáva nadnárodná spolupráca miestnemu rozvoju doplnkovú európsku pridanú hodnotu**.

Spolupráca oblastí MAS s inými zemepisnými oblasťami môže byť **klúčovou zložkou akejkoľvek stratégie miestneho rozvoja (SMR) CLLD/LEADER alebo dodatočným prínosom pre túto stratégiu**. Postupne sa môže vyvíjať od výmeny skúseností, k prenosu sľubnej praxe až k spoločnej činnosti. Spolupráca s inými územia realizujúcimi CLLD/LEADER môže byť **strategickým nástrojom, ktorý môže MAS využívať na dosiahnutie kritickej masy potrebnej pre niektoré projekty alebo na akumuláciu doplnkových zdrojov a odborných znalostí**.

¹európske štrukturálne a investičné fondy

²Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

³Európsky námorný a rybársky fond

2. Právny základ činností spolupráce LEADER

Spolupráca v rámci iniciatívy LEADER je založená na rôznych právnych textoch.

Nariadenie 1303/2013 (NSU):

Čl. 32 Miestny rozvoj vedený komunitou

(2) Miestny rozvoj vedený komunitou je:

(d) navrhnutý vzhľadom na miestne potreby a možnosti a zahrnuje inovatívne prvky viažuce sa na miestnu situáciu, vytváranie sietí a prípadne spoluprácu.

Čl. 34 Miestne akčné skupiny

(3) Medzi úlohy miestnej akčnej skupiny patrí:

(f) výber operácií a stanovenie výšky podpory a prípadne predloženie návrhov orgánu zodpovednému za konečné overenie oprávnenosti pred schválením;

(5) V prípade činností spolupráce miestnych akčných skupín, ako sa uvádza v článku 35 ods. 1 písm. c), príslušný riadiaci orgán môže vykonávať úlohy stanovené v odseku 3 písm. f) tohto článku.

Čl. 35 Podpora miestneho rozvoja vedeného komunitou z európskych štrukturálnych a investičných fondov

(1) Podpora miestneho rozvoja vedeného komunitou z príslušných EŠIF pokrýva:

(c) prípravu a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny;

Nariadenie 1305/2013 (nariadenie o EPFRV):

Čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciatívy LEADER

(1) Podpora uvedená v článku 35 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 sa poskytuje na:

(a) projekty spolupráce v rámci členského štátu (spolupráca medzi územnými celkami) alebo projekty spolupráce medzi územiami vo viacerých členských štátoch alebo s územiami v tretích krajinách (nadmárodná spolupráca),

(b) predbežnú technickú podporu pre projekty spolupráce medzi územnými celkami v rámci jedného štátu alebo pre nadnárodné projekty spolupráce pod podmienkou, že miestne akčné skupiny môžu preukázať, že plánujú realizáciu konkrétneho projektu.

(2) Okrem iných miestnych akčných skupín môže partnerom miestnej akčnej skupiny v rámci EPFRV byť:

(a) skupina miestnych partnerov z verejného a súkromného sektora na vidieckom území, ktoré vykonáva stratégiu miestneho rozvoja v Únii alebo mimo nej;

(b) skupina miestnych partnerov z verejného a súkromného sektora na nevidieckom území, ktoré vykonáva stratégiu miestneho rozvoja.

(3) V prípade, že projekty spolupráce nevyberajú miestne akčné skupiny, vytvoria členské štáty systém priebežného predkladania žiadostí.

Najneskôr dva roky od dátumu schválenia programov rozvoja vidieka zverejnia národné alebo regionálne administratívne postupy týkajúce sa výberu nadnárodných projektov spolupráce a zoznam oprávnených nákladov.

Príslušný orgán schváli projekty spolupráce najneskôr do štyroch mesiacov od dátumu predloženia žiadosti na projekt.

(4) Členské štáty informujú Komisiu o schválených nadnárodných projektoch spolupráce.

Čl. 52 Európska sieť pre rozvoj vidieka

(3) Úlohou siete je (...)

(g) podporovať národné siete a iniciatívy nadnárodnej spolupráce a výmenu informácií o činnostiach a skúsenostiach v oblasti rozvoja vidieka so sieťami v tretích krajinách;

(h) osobitne pre miestne akčné skupiny: (...)

(ii) spolupracovať so subjektmi zabezpečujúcimi vytváranie sietí a poskytujúcimi technickú podporu pre miestny rozvoj, ktoré boli zriadené EFRR, ESF a EFNR, pokiaľ ide o ich činnosti v oblasti miestneho rozvoja a nadnárodnej spolupráce.

Čl. 54 *Národná vidiecka sieť*

(3) Podpora EPFRV podľa článku 51 ods. 3 sa použije na: (...)

(b) prípravu a vykonávanie akčného plánu, ktorý pokrýva aspoň: (...)

(iii) činnosti pokiaľ ide o poskytovanie odbornej prípravy a vytváranie sietí pre miestne akčné skupiny a najmä technickú pomoc pre spoluprácu medzi územnými celkami a pre nadnárodnú spoluprácu, uľahčenie spolupráce medzi miestnymi akčnými skupinami a vyhľadávanie partnerov pre opatrenie uvedené v článku 35 (...).

3. Podmienky oprávnenosti podľa EPFRV⁴

3.1. Základné zásady

- Geografická pôsobnosť:

Geografická pôsobnosť možných partnerov spolupráce MAS v rámci EPFRV/LEADER je uvedená v čl. 44(2) nariadenia o EPFRV. Tento článok predovšetkým uvádza, že MAS môžu spolupracovať s partnermi z krajín **v Európskej únii a mimo nej**. Partneri z Európskej únie sa môžu nachádzať vo **vidieckych aj mestských oblastiach**. Partneri mimo Európskej únie sa však môžu nachádzať iba vo vidieckych oblastiach.

Aby sa v plnej miere maximalizovali potenciálne výhody spolupráce, riadiace orgány (RO) by sa mali vyhnúť zbytočnému obmedzeniu geografickej pôsobnosti. Zatiaľ čo MAS môžu spolupracovať s partnerstvami v mestských oblastiach alebo oblastiach mimo EÚ, iba operácie týkajúce sa SMR/MAS vybraných pre podporu podľa opatrenia CLLD/LEADER programu rozvoja vidieka budú oprávnené na financovanie z EPFRV. Ustanovenia o „Oprávnenosti operácií v závislosti od miesta“ stanovené pre EŠIF sa musia rešpektovať (pozri čl. 70 NSU), najmä pokiaľ ide o výdavky v tretích krajinách.

- Typ partnerov

Pri definovaní pravidiel pre spoluprácu by mali RO poskytnúť široký rozsah potenciálnych partnerov berúc do úvahy rôzne formy partnerstva, ktoré sa nachádzajú v zemepisných oblastiach v rámci Únie a mimo nej. Predovšetkým by nemali vylúčiť spoluprácu medzi MAS a inými partnerstvami ako MAS.

Článok 44(2) nariadenia o EPFRV uvádza, že partner projektu spolupráce MAS LEADER, ktorý nie je inou MAS, musí byť „skupina miestnych partnerov z verejného a súkromného sektora (...), ktoré vykonáva stratégiu miestneho rozvoja“. To znamená, že rozsah akcie tejto

⁴ESRV vypracovala na „portáli LEADER“ komplexnú „Príručku nadnárodnej spolupráce [NNS] LEADER“, čo môže byť užitočným nástrojom, ktorý pomôže vyvinúť konkrétny prístup na programovanie spolupráce. Tiež publikovala informačné listy, špecifické pre konkrétny členský štát, ohľadne pravidiel a postupov NNS v období 2007 – 2013: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/tnc_guide/en/tnc_guide_en.html

Správa pracovnej skupiny 3 ESRV LEADER („Vykonávanie opatrenia spolupráce LEADER“) navyše obsahuje cenné prvky analýzy a odporúčania: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/focus-groups/en/focus-group-3_en.html

skupiny musí byť podobný ako rozsah akcie MAS, ale nemusí byť v zhode so všetkými prvkami stanovenými v čl. 33 NSU („Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou“).

Na začiatku projektu spolupráce by mali partneri podpísať dohodu, ktorá jasne vymedzuje úlohy každého partnera.

Odporúča sa, aby partneri vopred definovali/dohodli kľúčové kritériá súvisiace s činnosťami, ktoré sa majú vykonať. Taktiež by sa mohli dohodnúť na typoch operácie, ktoré spadajú mimo rozsah projektu.

Je tiež dôležité, aby sa partneri spolupráce navzájom informovali o pokroku projektu a akýchkoľvek zmenách jeho realizácie, aby mohli byť vykonané nevyhnutné úpravy s cieľom dosiahnutia vzájomne dohodnutých cieľov projektu.

- Prijímatelia projektov spolupráce:

Projekty spolupráce si vyžadujú vyšší stupeň koordinácie než obyčajné miestne projekty. V mnohých prípadoch majú aj silný kolektívny alebo územný rozmer. V takých prípadoch dáva zmysel, aby aj konečný prijímateľ podpory pre projekt spolupráce mohol byť sám MAS. Výslovne to povoľuje čl. 34(4) NSU.

- Vedúci partner

Projekty spolupráce nemajú povinnosť menovať vedúceho partnera (niekedy označovaného ako koordinačná miestna akčná skupina), ale veľmi sa to odporúča. Ak projekt nemá vedúceho partnera, úlohy sa musia absolútne jasne rozdeliť medzi partnerov, ktorí sa budú vo veľkej a rovnakej miere angažovať.

Roly a zodpovednosti vedúceho partnera by mali obvykle zahŕňať:

- Riadenie a koordinovanie návrhu projektu – vrátane prípravy dohody o spolupráci medzi partnermi;
- Koordinovanie a monitorovanie žiadostí o finančné prostriedky zo strany každého partnera;
- Riadenie a koordinovanie realizácie projektu a úloh, ktoré má vykonať každý partner (organizácia výmen, spoločné výstupy atď.);
- Monitorovanie a oznamovanie výsledkov a finančného pokroku.

Ďalšie role a zodpovednosti je možné pridať podľa potreby každého projektu spolupráce.

Zodpovednosti vedúceho partnera musí pokrývať vyšší rozpočet projektu než ostatných partnerov. To sa môže financovať buď: z rozpočtu MAS alebo programu pre spoluprácu dotyčného partnera; alebo príspevkom od ostatných partnerov projektu.

3.2. Typy podpory

3.2.1. Prípravná technická podpora⁵

Článok 35 (1)(c) NSU uvádza, že „Podpora miestneho rozvoja vedeného komunitou z príslušných EŠIF pokrýva: prípravu a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny.“

To znamená, že **prvok prípravnej technickej podpory je povinný** a mal by sa zaviesť do všetkých PRV **na celé programové obdobie**. Takúto predbežnú rozvojovú podporu poskytovali už mnohé programy počas obdobia 2007 – 2013 a dokonca aj počas iniciatívy Leader+, ale teraz ide o povinný prvok podpory pre spoluprácu. To má za cieľ zvýšiť príjem činností spolupráce MAS.

Náklady, ktoré boli zaradené medzi oprávnené v rámci prípravnej technickej podpory, by mohli zahŕňať napríklad:

- náklady súvisiace so schôdzkami potenciálnych partnerov (poplatky za cestovanie, ubytovanie, tlmočenie atď.);
- náklady na predbežný rozvoj projektu (napr. účasť na podujatiach, štúdia uskutočniteľnosti projektu, poradenstvo o konkrétnych otázkach, náklady na preklad, ďalšie mzdové náklady).

Je však ťažké predpovedať všetky činnosti, ktoré môžu byť nutné na splnenie jednotlivých potrieb MAS pri príprave projektu spolupráce. Preto sa dôrazne odporúča **nebyť príliš reštriktívny pri popise oprávnených nákladov v PRV**.

Prípravnú technickú podporu je možné poskytnúť len pod podmienkou, že MAS dokáže, že zamýšľa realizáciu konkrétneho projektu. To znamená, že by mala identifikovať aspoň ciele a charakter plánovaného projektu. **Prijímanie prípravnej technickej podpory však neznamená povinnosť takýto projekt neskôr aj realizovať**, ak sa napríklad ukáže, že nie je životaschopný. Prípravná podpora je ešte oprávnená, ak sa projekt neuskutoční a MAS by nemali mať povinnosť vrátiť finančné prostriedky.

Technická **prípravná podpora by nemala financovať výdavky po založení partnerstva spolupráce** na základe dohody, pretože podľa definície musí prípravná podpora predchádzať samotný projekt spolupráce.

RO sa môžu rozhodnúť, že príjmu horný limit pre prípravnú technickú podporu, a majú voľnú ruku pri výbere vhodného prístupu a kritérií (napríklad pevne stanovená suma na MAS alebo na žiadosť atď.)

3.2.2. Podpora pre projekt spolupráce⁶

Podporu EPFRV je možné využiť aj na financovanie činností samotného projektu spolupráce.

Projekt spolupráce by mal byť **konkrétnou činnosťou s jasne identifikovanými dosiahnuteľnými cieľmi alebo výstupmi**, ktoré dotýčným územiám prinesú výhody. Projekty sa môžu zameriavať na širokú škálu činností. Môžu napríklad pokrývať budovanie kapacít a prenos znalostí o miestnom rozvoji prostredníctvom napríklad spoločných publikácií, školiacich seminárov a družieb (ako napr. výmeny programových manažérov a

⁵ čl. 44(1)(b) nar. (EÚ) č. 1305/2013

⁶ čl. 44(1)(a) nar. (EÚ) č. 1305/2013

personálu), čo vedie k prijatiu spoločných alebo podobných metodologických a pracovných metód, resp. k spoločným alebo koordinovaným rozvojovým prácam.

Kritériá oprávnenosti môžu byť stanovené na úrovni SMR alebo programu, podľa zvoleného výberového systému (pozri časti 4.2.1 a 4.2.2 nižšie). Kritériá by sa mali riadiť rovnakým prístupom, aký bol použitý pre projekty realizované v rámci SMR („miestne projekty“)⁷.

3.3. Finančný rozsah podpory pre spoluprácu

V rámci každého PRV musí byť z rozpočtu na opatrenie LEADER vyhradená konkrétna suma na činnosti spolupráce. To má MAS zaručiť uskutočniteľnosť realizácie takýchto projektov. Rozpočet na spoluprácu sa musí objaviť vo výstupných finančných tabuľkách PRV.

Tam, kde výber projektov spolupráce vykonávajú MAS, súvisiaci rozpočet by sa mal predbežne prideliť MAS spoločne s pridelenými rozpočtovými prostriedkami na realizáciu miestnych projektov. Naopak, ak sú činnosti spolupráce riadené centrálné, MAS nemajú žiadny predbežne pridelený rozpočet na tieto činnosti a žiadajú o podporu na základe projektu v rámci výziev organizovaných RO.

Skúsenosti ukázali, že rozvoj projektov spolupráce si vyžaduje čas. Preto sa tiež odporúča zabezpečiť rozpočet pre národné **spolufinancovanie** pre spoluprácu počas celého obdobia financovania.

Kategórie nákladov:

Okrem **nákladov, ktoré vznikli individuálne** každému partnerovi spolupráce, by mal byť oprávnený aj podiel na **spoločných nákladoch**, ktoré vznikli v rámci činností spolupráce. Spoločné náklady sú také náklady, ktoré musia partneri zdieľať (napríklad spoločná webová stránka alebo brožúra).

Aby sa predišlo zbytočným prekážkam pre MAS, na národnej úrovni sa treba vo vnútroštátnych usmerneniach a právnych predpisoch snažiť o harmonizáciu možných kategórií nákladov a predovšetkým o jasnú identifikáciu neoprávnených kategórií nákladov.

4. Konania na výber činností spolupráce

4.1. Výber technickej prípravnej podpory pre spoluprácu

Na uľahčenie začatia spolupráce sa odporúča mať samostatné konanie pre technickú prípravnú podporu, ktoré je odlišné od výberového konania pre samotné projekty spolupráce.

Výber prípravnej technickej podpory sa môže vykonávať buď:

- a) administratívnym výberovým konaním – grant je udelený vybratým MAS po predložení žiadosti riadiacemu orgánu; alebo
- b) miestnym výberovým konaním vykonávaným MAS pomocou časti rozpočtu prideleného na realizáciu ich SMR.

⁷čl. 35(1)(b) nar. (EÚ) č. 1303/2013

4.2. Výber samotných projektov spolupráce

Podľa článku 34 (NSU) je na zodpovednosti MAS vybrať projekty, ktoré sa majú realizovať v rámci stratégie miestneho rozvoja (SMR). Na druhej strane, prostredníctvom výnimky k článku 34(3)(f) NSU, projekty spolupráce môže v určitých prípadoch vybrať riadiaci orgán (RO).

Existujú teda dva spôsoby výberu projektov: výber MAS; a prostredníctvom RO (pozri časti 4.2.1 a 4.2.2 nižšie). Je tiež možné použiť obidva spôsoby výberu projektov spolupráce súčasne v rámci jedného programu.

Zodpovedné orgány by mali proaktívne prispieť k zníženiu oneskorení v rozhodovacom procese; úspech projektov spolupráce jasne závisí od rýchleho spracovania žiadostí od rôznych partnerov spolupráce. O pridelení finančných prostriedkov by malo byť rozhodnuté do štyroch mesiacov od dátumu predloženia projektu (tretí odsek čl. 44(3) nariadenia o EPFRV). Tento časový limit by sa mal vzťahovať aj na projekty spolupráce vybrané MAS.

Členské štáty by mali zaistiť, aby rozdiely vo výberových konaniach a termíny neodradili MAS od spolupráce. Rovnako ako napríklad rýchly rozhodovací proces sa pre RO odporúča nájsť spôsoby na predbežné schválenie projektov spolupráce na ich vlastnom území, ktoré podlieha schváleniu partnerov iných RO v primeranom časovom rámci. To by malo uľahčiť realizáciu projektov zahŕňajúcich schválenie rôznych národných alebo regionálnych správ.

4.2.1 Výber miestnymi akčnými skupinami (MAS)

Tam, kde bola spolupráca integrovaná do stratégie miestneho rozvoja (SMR) MAS ako jedna z jej priorít, projekty spolupráce vyberá MAS. V tomto modeli realizácie sa aj na spoluprácu vzťahuje prístup zdola nahor.

Ideálne, a pre čo najväčšie zachovanie zásad CLLD/LEADER, sa veľmi odporúča, aby MAS zahrnuli činnosti spolupráce do svojich SMR. Môže to nadobudnúť formu konkrétnych činností spolupráce alebo komplexnej stratégie spolupráce, v závislosti od potrieb identifikovaných v SWOT analýze.

MAS vyhlási svoj zámer spolupracovať v oblasti(ach) pokrytých jej stratégiou; ale presní partneri nie sú nevyhnutne identifikovaní (keďže sa napríklad musia ešte vybrať pre financovanie LEADER v rámci ich PRV). MAS urobí opatrenia pre spoluprácu v jej akčnom pláne a finančnom pláne (ktorý je možné podľa potreby upraviť v dôsledku monitorovacieho a hodnotiaceho postupu).

V tomto prípade je rozpočet spolupráce pridelený MAS spolu s pridelenými rozpočtovými prostriedkami na realizáciu SMR. MAS vyberie svoje projekty spolupráce ako akýkoľvek iný projekt v rámci SMR. Rola zapojených orgánov je v dôsledku toho rovnaká ako pri akomkoľvek inom projekte, aj keď je pravdepodobné, že bude zahŕňať viac krokov, pretože partneri projektu môžu závisieť od schválenia iného orgánu.

Tiež je však možné obmedziť právo MAS vyberať projekty spolupráce v prospech RO, pretože to nie sú len miestne projekty, ale majú širší územný vplyv. RO preto môže považovať za dôležité riadiť proces vydávaním výziev na predkladanie projektov, ustanovením výberovej komisie pre projekty spolupráce a definovaním jednotných kritérií vrátane tematického prístupu pre všetky MAS v oblasti programu.

Mnoho členských štátov postupovalo týmto spôsobom počas niekoľkých generácií iniciatívy LEADER (pozri príklady aktuálneho obdobia⁸). Takáto možnosť by však MAS nemala brániť pri výbere projektov spolupráce, ktoré sú v súlade s ich stratégiou. Takisto by nemala eliminovať ani oslabiť charakter projektov „zdola nahor“.

4.2.2. Výber riadiacimi orgánmi

V prípade, keď projekty spolupráce vyberajú RO, treba vytvoriť systém „priebežného“ predkladania žiadostí (čl. 44(3) nariadenia o EPFRV). Túto povinnosť treba chápať tak, že ak je výber projektov organizovaný prostredníctvom výziev, tie by mali byť buď nepretržite otvorené počas celého obdobia alebo ročne by mali byť vydané tri až štyri výzvy, aby bol zaručený stály prístup k tomuto typu podpory.

V každom prípade by mali byť výzvy organizované dostatočne často, aby nebránili realizácii projektov zahŕňajúcich partnerov pochádzajúcich z rôznych oblastí programu (pozri časť 5 nižšie a tiež prílohu 2: Sprievodca CLLD, časť 8.4). Vzhľadom na čas venovaný výberu projektov spolupráce sa RO vyzývajú, aby našli spôsoby harmonizácie uzavretia výberového procesu na konci programu.

RO by mal partnerom a ostatným RO tiež oznámiť, či bol projekt schválený alebo nie. Táto výmena informácií je potrebná, pretože realizácia projektu (napr. platby) sa môže začať, len ak boli dokončené všetky relevantné postupy.

Ako bolo uvedené vyššie, RO by mali zaistiť rýchly rozhodovací proces a sú vyzývané, aby našli spôsoby na predbežné schválenie projektov spolupráce na ich vlastnom území, ktoré podlieha schváleniu partnerov iných RO v primeranom časovom rámci. Takéto opatrenia by mali uľahčiť realizáciu projektov zahŕňajúcich schválenie rôznych národných alebo regionálnych správ.

5. Osobitné ustanovenia pre nadnárodnú spoluprácu (NNS)

Nariadenie o EPFRV obsahuje ustanovenia, ktoré by mali výslovne zlepšiť realizáciu projektov nadnárodnej spolupráce (NNS) a zredukovať známe kritické časti, ktoré sú spojené so skutočnosťou, že každý projekt potrebuje schválenie niekoľkých RO z rôznych členských štátov.

Článok 44 nariadenia o EPFRV obsahuje niekoľko dôležitých povinností pre RO pri riadení NNS, ktoré sú stanovené nižšie. (Pozri tiež časť 6 pre povinnosti pre Európsku sieť pre rozvoj vidieka (ESRV) i národné vidiecke siete (NVS), pokiaľ ide o technickú podporu pre NNS.)

- **„[členské štáty] najneskôr dva roky od dátumu schválenia programov rozvoja vidieka zverejnia národné alebo regionálne administratívne postupy týkajúce sa výberu nadnárodných projektov spolupráce a zoznam oprávnených nákladov“** (ods. 2 čl. 44(3) nar. o EPFRV)

⁸Pozri „Pravidlá a postupy NNS členských štátov v období 2007 – 2013“ na webovej stránke ESRV: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/tnc_guide/member-states-tnc-rules-and-procedures/en/member-states-tnc-rules-and-procedures_en.html

To by malo pomôcť poskytnúť verejne prístupný prehľad týchto položiek všetkým zainteresovaným stranám. To je obzvlášť dôležité pre MAS, ktoré musia pre vytvorenie projektu NNS pochopiť pravidlá pre NNS nielen vo svojom vlastnom PRV, ale aj v tých PRV, ktoré sa vzťahujú na akýchkoľvek partnerov spolupráce.

Tiež sa odporúča vymieňať si skúsenosti medzi rôznymi typmi pravidiel, aby sa dosiahli podobné prístupy. To je obzvlášť dôležité pre členské štáty (ČŠ), medzi ktorými možno očakávať mnoho projektov NNS – podľa skúseností z obdobia 2007 – 2013. Inšpiráciou môžu byť informačné listy NNS pre každý členský štát publikované na webovej stránke ESRV 2007 – 2013. Očakáva sa, že na obdobie 2014 – 2020 ESRV zozbiera a zverejní informácie podobným spôsobom.

- **„Príslušný orgán schváli projekty spolupráce najneskôr do štyroch mesiacov od dátumu predloženia žiadosti na projekt.“** (odsek 3. čl. 44(3) nar. o EPFRV)

Na uľahčenie realizácie projektov zahŕňajúcich schválenie rôznych národných alebo regionálnych správ by mali členské štáty zabezpečiť rýchly rozhodovací proces, aby rozdiely vo výberových konaniach a termíny neodradili MAS od spolupráce. Podľa nariadenia sa za prijateľné časové oneskorenie pre rozhodnutie ohľadne žiadosti o projekt spolupráce považujú maximálne štyri mesiace.

Pre RO sa odporúča nájsť spôsoby na predbežné schválenie projektov spolupráce na ich vlastnom území, ktoré podlieha schváleniu partnerov iných RO v primeranom časovom rámci.

- **„Členské štáty informujú Komisiu o schválených nadnárodných projektoch spolupráce.“** (čl. 44(4) nar. o EPFRV)

To má dva ciele: zaistiť následné sledovanie NNS na európskej úrovni (Komisia poskytujúca konsolidované informácie o schváleniach); a ponúknuť platformu na výmenu informácií medzi ČŠ zapojenými do projektu NNS:

Kvôli nedostatočnému koordinovanému schvaľovaciemu konaniu sa povinnosť oznámenia týka každého jednotlivého schválenia. NVS môžu riadiacim orgánom pomôcť pri získavaní potrebných informácií a riešení následného sledovania. ESRV môže pomôcť v rámci jej úloh (čl. 52(3)(g) nariadenia o EPFRV.⁹⁾ šírením a publikovaním informácií (pozri tiež časť 6 nižšie).

Oznámenie sa musí odoslať cez systém SFC 2014¹⁰. (Pre návrh formulára podávania správ pozri prílohu 3). Podrobnejšie informácie o tomto postupe budú sprístupnené v stanovenej lehote. Pokiaľ ide o periodicitu oznámení, odporúča sa ich pravidelné odosielanie.

Skúsenosti z obdobia 2007 – 2013 ukázali, že niektoré ČŠ nie sú ochotné odoslať oznámenia, ak nemajú všetky údaje požadované vo formulári. Ale keďže jedným z hlavných cieľov je umožnenie rýchlej výmeny informácií, ČŠ sú vyzývané, aby schválenia oznámili, aj keď formulár nie je kompletne vyplnený. Skutočnosť, že formulár sa odosiela cez systém SFC, neznamená pre ČŠ žiadne negatívne dôsledky, ak na začiatku

⁹čl. 52(3). Úlohou siete je... (g) podporovať národné siete a iniciatívy nadnárodnej spolupráce a výmenu informácií o činnostiach a skúsenostiach v oblasti rozvoja vidieka so sieťami v tretích krajinách.

¹⁰<http://ec.europa.eu/sfc/en/index-page>

nie je kompletne vyplnený. Všetky zostávajúce informácie by sa mali v systéme SFC aktualizovať, keď budú k dispozícii.

6. Rola vidieckych sietí (ESRV a NVS) v spolupráci LEADER

Nariadenie o EPFRV obsahuje zoznam úloh, ktoré by mali Európska sieť pre rozvoj vidieka (ESRV) a národné vidiecke siete (NVS) splniť. Obidve majú presne stanovený podiel, pokiaľ ide o všeobecnú podporu a konkrétnu technickú podporu pre MAS v oblasti spolupráce LEADER.

Pokiaľ ide o ESRV, v tomto ohľade existuje jasný mandát na podporu tak nadnárodných iniciatív, ako aj národných vidieckych sietí. ESRV bude navyše spolupracovať s orgánmi vytvárania sietí a technickej podpory pre CLLD ustanovenými ostatnými EŠIF, tiež špeciálne, pokiaľ ide o nadnárodnú spoluprácu (pozri čl. 52(3)(g) a (h)(ii) nar. o EPFRV).

Čo sa týka úloh NVS ohľadne spolupráce, veľmi špecificky sa zameriavajú na poskytovanie technickej pomoci a uľahčenie činností spolupráce MAS. To je možné uskutočniť rôznymi školiacimi a IT nástrojmi, ale môže to zahŕňať aj poskytovanie individuálneho alebo kolektívneho poradenstva či mentorstva (pozri čl. 54(3)(b)(iii) nar. o EPFRV).

7. Záverečné odporúčania

Na podporu spolupráce v kontexte miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) by mohli dať členské štáty (ČŠ) pri svojom výberovom konaní prednosť MAS, ktoré majú spoluprácu integrovanú do svojich stratégií miestneho rozvoja (SMR). Mohli by napríklad z kvality návrhov MAS na spoluprácu urobiť kritérium pre výber ich stratégií.

Majúc na mysli, že v systéme zdieľaného hospodárenia nemôžu byť harmonizované všetky pravidlá na európskej úrovni, sa okrem toho odporúča snažiť sa o čo najväčšiu harmonizáciu postupov a definícií pre spoluprácu LEADER na úrovni ČŠ. To platí najmä, pokiaľ ide o interteritoriálnu spoluprácu v ČŠ s regionálnymi PRV, ale aj medzi ČŠ zapojenými do nadnárodnej spolupráce (NNS). V tomto ohľade môžu byť nápomocné nižšie uvedené referenčné dokumenty.

Treba vziať do úvahy, že spolupráca LEADER je osobitý nástroj pre LAG, ktoré realizujú SMR. Použitie iných nástrojov pre územnú spoluprácu ponúkaných EŠIF – najmä programov cieľa Európskej územiaj spolupráce (EÚS) financovaných EPFRV – môže byť doplnkovým prínosom a vytvoriť synergie, pričom treba mať vždy na mysli možné rozdielne zameranie a veľkosť realizovaných projektov.

PRÍLOHA 1. Referenčné dokumenty (obdobie 2014 – 2020)

Referenčné dokumenty (obdobie 2014 – 2020):

- **Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds (Usmernenie k miestnemu rozvoju vedenému komunitou v európskych štrukturálnych a investičných fondoch)** (verzia z júna 2014): časť 8.4 (Projekty spolupráce)
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_community_local_development.pdf
- **Usmernenie k miestnemu rozvoju vedenému komunitou určené miestnym aktérom**
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors_sk.pdf
- **Measure Fiche on LEADER (Informačný list opatrenia v iniciatíve LEADER)** (k dispozícii na portáli CIRCA)

Referenčné dokumenty (obdobie 2007 – 2013):

- Guide for the implementation of the Measure Cooperation under the LEADER axis of Rural Development Programmes (Príručka pre vykonávanie opatrenia spolupráce v rámci osi LEADER programov vidieckeho rozvoja 2007 – 2013) (Obsahuje aj metodologické prvky.). K dispozícii na:
http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/transnational-cooperation_en.html
- ENRD Focus Group 3: „Implementation of the cooperation measure in LEADER“ Report to the LEADER subcommittee of 20 May 2010 (Pracovná skupina 3 ESRV: „Vykonávanie opatrenia spolupráce v iniciatíve LEADER“, Správa pre podvýbor LEADER z 20. mája 2010): <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/fms/pdf/BEE357F9-BDB7-6912-A6AE-581D81990191.pdf>
- Metodologické aspekty nadnárodnej spolupráce (NNS) si, prosím, pozrite v sekcii LEADER NNS na webovej lokalite ESRV („Praktické informácie a nástroje, ktoré pomôžu nastaviť a realizovať projekty nadnárodnej spolupráce“):
http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/transnational-cooperation_en.html
- ENRD Final Report on the State-of-Play of the implementation of Rural Development Programme Measure 421 in the EU-27 (May 2014) (Finálna správa ESRV o súčasnom stave vykonávania opatrenia 421 Programu rozvoja vidieka v EÚ-27 (máj 2014)):
http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/leader-gateway/Measure_421_State_of_play_FINAL_May_2014.pdf
- NRN Guidebook, Chapter III, Section 3.6: Technical assistance for Transnational Cooperation (TNC) and inter-territorial cooperation (2014) (Príručka NNS, kapitola III, časť 3.6: Technická pomoc pre nadnárodnú spoluprácu (NNS) a interteritoriálnu spoluprácu (2014)):
http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/guidebook/3.6.pdf

PRÍLOHA 2. Časť 8.4 príručky CLLD

"8.4. Projekty spolupráce

V rámci CLLD smú fondy financovať prípravu a vykonávanie činností spolupráce miestnych akčných skupín.

Nariadenia o EPFRV a ENRF výslovne definujú rozsah a pravidlá spolupráce MAS LEADER a skupín FLAG ENRF. Rovnako ako v období 2007 – 2013 bude podpora k dispozícii na realizáciu interteritoriálnych a nadnárodných projektov. Okrem toho je možné poskytnúť prípravnú technickú podporu (napr. náklady na schôdzky potenciálnych partnerov, štúdie atď.), ak MAS preukáže, že pripravujú realizáciu projektu spolupráce.

V záujme zjednodušenia a konzistentnosti sa veľmi odporúča použiť rovnaké pravidlá pre EFRR a ESF.

Vidiecke MAS a skupiny FLAG v rybárskych a pobrežných oblastiach smú teraz výslovne spolupracovať nielen s partnermi realizujúcimi stratégiu miestneho rozvoja vo vidieckych, resp. rybárskych oblastiach, ako tomu bolo v období 2007 – 2013, ale aj s miestnymi verejno-súkromnými partnerstvami v ostatných typoch oblastí, ktoré realizujú stratégiu miestneho rozvoja. Spolupráca s verejno-súkromnými partnerstvami mimo hraníc EÚ bude tiež možná, aj keď EPFRV obmedzuje túto možnosť na partnerov, ktorí sa nachádzajú vo vidieckych oblastiach, zatiaľ čo ENRF nemá žiadne obmedzenie na typy oprávnených oblastí.

Táto príležitosť by mohla napríklad podporiť synergie medzi miestnymi skupinami realizujúcimi samostatné stratégie, ale nachádzajúcimi sa (čiastočne) v rovnakej oblasti (napr. mestská-vidiecka alebo vidiecka-rybárska alebo mestská-rybárska). Okrem výhody výmeny skúseností a vzájomného učenia sa by MAS mali úžitok z rozvoja spolupráce okolo hlavných tém, ktoré sa lepšie riešia vo väčšom meradle.

Skúsenosti s iniciatívou LEADER a osou 4 EFPRH ukazujú, že v mnohých prípadoch je to samotná MAS/FLAG, kto bude prijímateľom projektov spolupráce, pretože sú navrhované a riadené komplexnejšie ako miestne projekty.

Pokiaľ ide o riadenie projektov spolupráce, existujú dve možnosti (na základe skúseností iniciatívy LEADER):

8.4.1. Výber projektov spolupráce MAS

Pri prvej možnosti je spolupráca integrovaná v stratégiách miestneho rozvoja a finančné prostriedky pre spoluprácu (pokryva prípravnú podporu a projekty) sú pridelené v rovnakom čase ako miestny rozpočet. Projekty spolupráce vyberajú miestne akčné skupiny rovnakým spôsobom ako miestne projekty.

8.4.2. Výber projektov spolupráce riadiacimi orgánmi

Keďže sa projekty spolupráce náročnejšie navrhujú a riadia, niektoré členské štáty sa môžu rozhodnúť, že tieto projekty nechajú vybrať riadiacim orgánom a okrem toho pre ne organizovať výzvy na prípravnú technickú podporu. Treba to chápať ako výnimku z prístupu zdola nahor.

V tomto prípade, pokiaľ ide o EPFRV, musia riadiace orgány zriadiť systém priebežných žiadostí. Rozhodnutie o pridelení finančných prostriedkov by malo byť prijaté do 4 mesiacov

od dátumu predloženia projektu. Ak sa výber projektov organizuje prostredníctvom výziev, odporúča sa ročne vydať aspoň tri až štyri výzvy, aby sa zaistilo podobné tempo schválenia všetkými riadiacimi orgánmi zúčastnenými v projekte spolupráce. V každom prípade by to malo byť dostatočne často, aby to nebránilo realizácii projektov zahŕňajúcich partnerov pochádzajúcich z rôznych oblastí programu.

Na uľahčenie realizácie projektov zahŕňajúcich schválenie rôznych národných alebo regionálnych správ by mali členské štáty/regióny prijať vhodné opatrenia, aby rozdiely vo výberových konaniach a termíny neodradili MAS od spolupráce.

Pokiaľ ide o nadnárodnú spoluprácu v rámci EPFRV a ENRF, pre členské štáty sú určené nasledujúce povinnosti s cieľom podpory celkovej realizácie týchto projektov:

Administratívne postupy sa musia vykonávať verejne vrátane zoznamu oprávnených nákladov.

Členské štáty musia tiež pravidelne oznamovať Komisii schválenie všetkých nadnárodných projektov. Komisia zriadi pre EPFRV systém výmeny informácií, ktorý pomôže zapojeným orgánom získať prehľad o procese schválenia projektu v iných členských štátoch.“

PRÍLOHA 3. Formulár výmeny informácií

FORMULÁR VÝMENY INFORMÁCIÍ PRE PROJEKTY NADNÁRODNEJ SPOLUPRÁCE	
1. Základné informácie o projekte	
1.1. Názov projektu spolupráce (vrátane skratky, ak je relevantná) [v angličtine]*:	
1.2. Trvanie činností zamýšľaných v rámci projektu spolupráce*: 1.2.1. Dátum začatia: 1.2.2. Dátum ukončenia:	
1.3. Prípravná technická podpora [musí sa uviesť samostatne pre každého partnera]*: Sprevádzala projekt spolupráce prípravná technická podpora? Áno ☐ Nie ☐	
1.4. Témy projektu/kľúčové slová [rozbaľovacia ponuka]*	
1.5. Celkové náklady na životnosť projektu spolupráce (v €)*: z toho EPFRV: iný verejný príspevok: súkromný príspevok: Ak boli obstarané iné finančné prostriedky, uveďte to, prosím:	
1.6. Dodatočné informácie (alebo webová stránka projektu) [uveďte, prosím, krátky popis projektu]:	
2. Informácie o partneroch spolupráce	
2.1. Detaily MAS 1*:	
2.1.1. Oficiálny názov MAS [rozbaľovacia ponuka]: 2.1.1.1. Vedúci partner: Áno ☐ Nie ☐	
2.1.2. Kontaktná osoba MAS pre spoluprácu 2.1.2.1. Meno: 2.1.2.2. Adresa kontaktu: 2.1.2.3. Tel. č.: 2.1.2.4. E-mail: 2.1.2.5. Aktívne/pasívne ovládané jazyky:	
2.1.3. Dátum schválenia projektu:	
2.2. Detaily MAS 2:	
2.2.1. Oficiálny názov MAS [rozbaľovacia ponuka]: 2.2.1.1 Vedúci partner: Áno ☐ Nie ☐	
2.2.2. Kontaktná osoba MAS pre spoluprácu 2.2.2.1. Meno: 2.2.2.2. Adresa kontaktu: 2.2.2.3. Tel. č.: 2.2.2.4. E-mail: 2.2.2.5. Aktívne/pasívne ovládané jazyky:	
2.2.3. Dátum schválenia projektu:	
2.3. Ostatné detaily partnera [v prípade partnera, ktorý nie je MAS]:	

2.3.1. Oficiálny názov partnera:
2.3.2. Meno kontaktnej osoby MAS pre spoluprácu 2.3.2.1. Meno: 2.3.2.2. Adresa kontaktu: 2.3.2.3. Tel. č.: 2.3.2.4. E-mail: 2.3.2.5. Aktívne/pasívne ovládané jazyky:
3. Kompetentný riadiaci orgán 1 (detaily kontaktnej osoby): 3.1 PRV [rozbaľovacia ponuka]*: 3.2 Meno: 3.3 Adresa kontaktu: 3.4 Tel. č.: 3.5 E-mail:
4. Kompetentný riadiaci orgán 2 (detaily kontaktnej osoby): 4.1 PRV [rozbaľovacia ponuka]*: 4.2 Meno: 4.3 Adresa kontaktu: 4.4 Tel. č.: 4.5 E-mail:
5. Stav projektu*: 5.1 Prebiehajúci: 5.2 Zrušený: 5.3 Dokončený:

* povinné